

Pest, márczius 26-kán 1854.

A 'Vasárnapi Ujság' hetenként egyszer egy nagy negyedréti iven meg fog jelenni. Előfizetési díj helyben : márczius, aprilis, május és június hónapokra, azaz : négy hónapra 40 pkr. (Házhoz küldve 1 pft.) — Márcziustól fogva utolsó decemberig, azaz : tíz hónapra 1 ft. 40 kr. pp. (Házhoz küldve 2 ft. 24 kr. pp.)

Postán elküldve minden egyéb költség nélkül : márczius, aprilis, május és június hónapokra, azaz : négy hónapra 1 pft. — Márcziustól fogva utolsó decemberig, azaz : tíz hónapra 2 ft. 24 kr. pp. — Az előfizetési díj az alulírt kiadókhöz bérmentve utasítandók. — **Lauderer és Heckenast**, kiadók (Egyetem-utca 4. szám alatt).

A Tisza.

¹ Nyári napnak alkonyulatánál
Megállék a kanyargó Tiszánál
Ott, hol a kis Túr siet beléje,
Mint a gyermek anyja kebelére.

² A folyó oly simán, oly szeliden
Ballagott le partatlan medrében,
Nem akarta, hogy a nap sugára
Megbotolják hajjai fodrába.

³ Tul a réten néma méltóságban
Magas erdő, benne mély homály van,
De az alkony üszköt vet fejére
S olyan, mintha égne s folya vére.

⁴ Másfelől a Tisza tulsó partján
Mogyoró- s rekettye-bokrok tarkán
Köztük egy csak a nyilas, azon át
Látni távol kis falucska tornyát.

⁵ Túlán velem átellenben épen,
Pórmenyecske jött. Korsó kezében,
Korsóját mig telemeritette,
Rám nézett át; aztán ment sietve.

⁶ Olyan némán, mozdulatlan álltam,
Mintha gyökeret vert volna lábam.
Lelkem édes mély mámorba szédült.
A természet örök szépségétül.

MAGYARORSZÁG
szerkesztősége
VIII, SÁNDOR UTCA 9.

⁷ Sima tükrén a piros sugárok
(Mint megannyi tündér) tánczot jártak,
Szinte hallott lépteik csengése
Mint parányi sarkantyúk pengése.

⁸ A hol álltam, sárga fővény-szőnyeg
Volt terítve s tartott a mezőnek,
Mellyen a levágott sarju-rendek,
Mint a könyvben a sorok heverték.

⁹ Boldog órák szép emlékeképen
Rózsafelhők úsztak át az égen,
Legmesszebről rám merengve néztek
Ködön át a mármárosi bérezek.

¹⁰ Semmi zaj az ünnepélyes csendbe
Egy madár csak néha füttyentett be.
Nagy távolban a malom zugása
Csak olyan volt, mint szunyog dongása

¹¹ Oh természet, oh dicső természet!
Melly nyelv merne versenyezni véled:
Milly nagy vagy te! mentül inkább hallgatsz,
Annál többet, annál szebbet mondasz.

¹² Késő éjjel értem a tanyára.
Friss gyümölcsből készült vacsorára :
Társaimmal hosszan beszélgettünk,
Lobogott a rözse-láng mellettünk.

¹³ Többek között szoltam én hozzájuk :
„Szegény Tisza, miért is bántjátok?
Annyi roszt kiabáltok róla
S ő a föld legjámborabb folyója.“

¹⁴ Pár nap múlva fél szenderegésemből
Félrevert harang zugása vert föl.
Jön az árvíz! jön az árvíz! hangzék,
S tengert láttam, a hogy kitekinték.

¹⁵ Mint az örült, ki letépte lánczát
Vágtatott a Tisza a rónán át
Zúgva, bögve törte át a gátot,
Elakarta nyelni a világot!

Petőfi Sándor *).

Magyar költők sorsa.

Kedves hazámfiak, kik csendes örömmel nézitek, mint virul fel lassankint édes hazai nyelvünk, kik tetsző dicsekedéssel halljátok, mint emleget bennünket a külföld költőinkről, íróinkról, s ti is elégedetten mondjátok egyikre is, másikra is: „ez a mienk!“ halljátok meg néhány együgyű szóból tölem: mi a magyar költők sorsa? mi az élete, mi a halála azoknak, kiket Isten arra hívott el, hogy lennének a költészet felkentjei a magyar nép előtt?

Nyolcz esztendeje annak épen, hogy Pestre jöttem, a hazai műveltség középpontjára, hol tiszteletemnek annyi tárgya volt együtt, s nem volt lelkenek forróbb ohajtása, mint azon közbecsülésnek csak egy kis részét is valaha kiérdemelhetni, mellyben költészetünk dicső bajnokai részesültek.

Egy ifju barátom állt mellettem e pályán, olly idejű, mint én, de akaratra, szenvedélyre erősebb; ki mint költő halhatatlan nevet szerzett magának, s senkitől nem segítve, senkitől nem vezetve, a csillagok magasságáig vitte nevét, onnan hullott alá, épen mint a csillag, mellyről senki sem tudja, hová esett?

Az én pályám nem volt annyi küzdéssel összekötve, engem jó tanácsos, jó akarattal fogadtak mind kortársaim, mind idősebb koszorús íróink, s ha valamit haladtam azóta, nekik köszönhetem.

Ma egy hete jöttek ezek a gondolatjaim, midőn a muzeum terében hangverseny adatott egy elhunyt magyar költő árának segélyezésére.

Garay, Vörösmarty, Bajza, Csakó, Nagy Ignác!

Ők voltak a legelsőek, kik őszinte szeretettel, pártolva, védve emeltek magukhoz.

Garay maga a költői szüzesség, az erények dalnoka, tiszta nemes lélek, a ki egyszer is beszélt vele, lehetetlen volt, hogy meg ne szeresse. Ő nem ártott soha senkinek, szeretett mindenkit, békiteni tudott háborgó ellenfeleket, s ollyan jó kedves férj volt otthon, ollyan gyöngéd atya gyermekei között: másképp nem is lehetett őt látni az utcán, mint vagy egyiket, vagy másikat vezetve kezénél fogva. Csekély fizetése volt, szükölködött is sokat; de gyermekeire nagy gondja volt, s tudott munkálkodni értük.

Munkálkodni! de hogyan munkálkodni! Reggeltől estig valami csekély hivatal foglalta el: nappal igen ritkán dolgozhatott költői művein, mert óráira fáradságos munka volt szabva. Tehát éjjel dolgozott. Tizenkét esztendeig folyvást három órák reggel kelt föl dolgozni, s mikor a szemközti levő paloták függönyeit félre vonták az ablakról, már akkor *Garay* egy munkában kifáradt, hogy hozzáfogjon a másikhoz. Később, midőn e megülő életmóddal felakart hagyni, már nem teheté: a három órai harangszó elverte szeméről az álmat és soha többet nem tudott azon tul nyugodni, — a költői képzelet csengő bongó tünderei kiszélesítették ágyából, és irt, — és irt, mint a ki siet, — mert rövid az élet.

A múlt év tavaszán találkoztam az utcán egy tapogatózva haladó férfival, kit egy kis gyermek vezetett. Merően, homályosan tekintő szemcin meglátszott, hogy ő nem lát engem. De én

*) Kedves szolgálatot véltünk tenni t. olvasóinknak, midőn korán elhunyt költőnk e kevéssé ismeretes szép művét közöljük.

megismertem őt. *Garay* volt. Megszólítám. Szavamról megismert. Mosolygott, kezemet megszorítá, üdvözölt. — E mosolyban, e kéz hideg szoritásában, e hang lehelletében már benne volt a halál. — Kérdezém tőle: hogy van? — Rekedt, sipoló hangon válaszolt: „*még tavaly csak egy krajczárt értem, már most érek két krajczárt.*“ És nevetett hozzá, hogy a köny kicsordult a szeméből e szomorú nevetésre. Ezt a tréfát azután sokszor elmondta még, midőn egészsége felől tudakozódtam: hol két, hol három krajczárra becsülte magát. — Most már gyémántokat érsz jó öreg barátom, most már el vagy temetve. — Meg kelle halnod, hogy bebizonyítsa a nemzet: *menyit értél neki?*

Vörösmarty nevére emlékezem ezután. Akadunk néha az életben emberekre, a kikről az a gondolatunk támad: mint szeretném, ha ez az ember apám volna! *Vörösmarty* illyen; egy neme a fiui érzelmenek az, a mit ifjabbkoruak láttára érezni kénytelenek. Az a tiszteletre méltó szelid arc, melly aranytiszta jelleme tükrözi vissza, s lelkének hajthatlan ereje mellett, annak kedves szelidségét mutatja. Ki ne ismerné a magyar hősköltevények dalnokát? ki ne olvasta volna az ősök harczait, miket *Vörösmarty* költésze élőkbe varázsolt, hogy szinte reszketni érzök alattunk a földet, és haragtól reszketni keblünkben a szívet, midőn őt olvastuk. A harczok költőjének arcát én nem tudom úgy képzelni, hogy haragudjék. Soha sem látta őt senki haragudni. Midőn legelőször megismerém, boldog házassága első éveit élte; apró gyermekek játszottak térdein; elbeszélünk az írók pályája felől, ő kedélyesen mondá: „*más nemzet írói vénségükre megnyugosznak babéaikon, nekünk nyugalomra tán szalmassák sem jut.*“ Irodalmunk feje, összetartó kapcsa, családtyja volt ő. Szigorubb sors most falun kénytetni élni. Szántani, vetni kell a költők patriarchájának. Amde azért ő buzgón dolgozik most is; nevét újra meglátandja ragyogni a magyar közönség. — Midőn kezeitekbe fogjátok venni e műveket kedves honfitársaim, gondoljatok reá: hogy a ki azon ifju tüztől szikrázó sorokat írta, annak *hajfürte ősz!* és annak hajfürtei a nemzeti dicsőségen fáradozásban őszültek meg, s jutalma nem volt e fáradságnak . . . . .

Bajza ifjabb életkorra nézve *Vörösmarty*nál. Igen sok köszönni valója van *Bajza* irányában egész irodalmunknak, ő maga egy új korszakot teremté abban, és ollyan korszakot, mellyre sóhajtvá gondolhatunk vissza ma is. Küzdött sokat, tömérdeket irt, munkái által köztisztelet tárgya lön az egész hazában. Sokáig minden irodalmi vállalat élén leheté őt látni; józan elméje, tudományos műveltsége, magas költésze eszményképpé avaták őt. — Négy év óta híret sem hallani. — Hová lett? kérdi néha egy egy ismerőse; — a felelet egy sóhajtas. — Néha találni az utcán egy férfit csendes, halk léptekkel ballagva, szemöldei mozdulatlan homloka elejére összevonva, szép, kifejezésteljes szemei merően maga elé szegezve; rendesen egy szép, halvány, szelid arcú ifju vezet. Ez *Bajza* és gyermeke. Emeljetek kalapot előtte és haladjatok el mellette csendesen. Ő nem ismer senkit; nem ismeri önmagát sem. — Ez a költők sorsa!

Ki volt *Csakó*? Legjobb színműiroink egyike. Sokat irt és igen jó munkákat, igen sok dicsőséget aratott. És midőn már sok munkát irt, és sok dicsőséget szerzett, egyszer az történt, hogy nem volt képes keresményéből az életfentartására legszükségesebb költségeket fedezni. Pedig munkái mindenütt diadalt arattak a kerek hazában. És szerzőjük chezett. Gazdag és előkelő család fia volt. Atyját egy szerencsétlen szenvedély tette tönkre. Az aranyesimálás tudományát iparkodott felfedezni; erre elköltötte egész vagyonát, s fia a nyomornak, inségnek lön általadva. Atyja nem találta fel az aranyat, de ő feltalálta azt, a mi az aranynál becsesebb; a költészet ihletét. Gyönyörű műveket irt. Ki lesz valaha nálánál jobb? Egyszer elkérte kölesön pisztolyaimat, mint mondá gyakorlás végett? otthon lement a pinczébe, s meghagyta házi gazdájának, hogy ha lövéseket hall oda lenni, ne zavarodjék meg, mert ő gyakorolja magát; másnap vissza adta fegyveremet, azt mondva, hogy nem jók, mert három deszkán nem hat át a lövés. Én roszt kezdtem sejteni szavaiból. Egy este együtt mentünk haza a vendéglőből. Utközben azt mondá „*Meglássad, én meg fogom magamat löni.*“ És másnap föbe lötte magát. *Egy esteli multság díja* megmenthet-

te volna Magyarország legnagyobb költőinek egyikét. De ki gondol arra? Kérdeitek, hol van *eltemetve*? Tudja az Isten! Halála után két évvel már a sírjára sem lehetett akadni; az is elpusztult, elenyészett, sírkövet nem emeltek neki s fejfáját feltűzelték, — és ez a magyar költők sorsa. . . . .

Néhány év előtt jó kedve lehetett a magyar olvasó közönségnek. Vidám mulattató könyvek jelentek meg, mikén csaknem agyon kaczagta magát az ember: „*a Torsképek, Menny és pokol, Magyar titkok, stb.*“ mind olly egészséges jókedvvel füszerelve. Minden színpadon megfordult nem egyszer, de számtalanszor a „*Tisztujítás*“ mellynek mulatságos jeleneteiből nevetve nyert tanulságot és okulást a nép. Ezeket mind *Nagy Ignác* írta. Vig ember lehetett ugye bár, a ki az egész országot így meg tudta nevetetni? A mióta én ismerem, soha még csak mosolyogni sem láttam. Mindig ugyanazon szomorú arczczal lehetete őt látni íróasztala előtt, és schol másutt, mint íróasztala előtt. Láttá-e őt valaha mulatni valaki? tánczvigalmakban, vig társaságokban? Régen lehetett az, nagyon régen. Isten igen jó családdal áldotta meg őt: kedves, példás hűségű nővel, jó atyával és anyával, kik betegsége hosszú éveiben szüntelen körül voltak; egyik olly áldott szelid lélek, mint a másik. E családért fáradott ő az egész életen keresztül. És munkásságának lett áldozatja ő is. Már nyolcz év előtt annyira roskatag volt, hogy egyedül nem tudott járni. Mindig neje karján lehetete őt látni, ki elvezetgette a színházig, Garay lakáig; mert e két kedvenc helye volt a jó öregnek, s ha összejött a két beteg sorvadózó költő, fellelkesültek tán egymás lelkének lángjától, s beszéltek a jövőről, s gondolták magukban, — mellyikünk fog előbb *elmenni*?

Garay ment-el előbb. Tudni lehetete már évek óta, hogy haloklik, még is megdöbbenő volt halálának hire. Nagy Ignác előtt elakarta azt titkolni családja. Szegények, nem gondoltak rá, hogy a hírlapokból ugy is meg fogja azt tudni. Ez nagyon leverően hatott rá. Már akkor hat hónap óta nem volt kinn a házból. — Garay elment az *össz hulló leveleivel*, Nagy Ignác érzé talán, hogy az ő jelszava *a tavasz fakadó bimbói*?

Az ő eszméje volt e hangverseny az elhunyt költő barát árvái számára. Ő akarta azt rendezni.

Még két nap előtt nála voltam. Vidám terveket csináltunk a jövő felől. „*Már most én is örömmel kezdek újra a munkához,*“ monda ő kezemet megszorítva.

Már ekkor egy év óta nem volt kinn a szobából. Hittam, hogy jöjjön ki a budai hegyek közé lakni, ott jobb a lég. — „*Mindenesetre ki kell mennem a szabadba. Csak a tavasz jöjjön,*“ monda ő; és ki is ment nemsokára, a meleg tavasz virágai közé, — a sírba.

A Garay emlékére tartott hangverseny napján kivette munkás kezeiből a tollat az Isten halavány angyala, a halál; és monda neki: pihenj meg. E hymnusz helyett, mellynek hangjai e helyről ég felé törnek, más éneket, más dalt hall ő már odafenn!

Jó családja, az áldott, szelid lelkek, a hű nő, ki egész életén át betegét ápolta, a roskatag apa, és a kegyes anya, ki olly örömet váltotta volna őt meg önnön életével, olly szegényen, olly gyámoltalan maradnak itt, mint minden magyar költő családja. . . . .

Körülem magasztos, szomorú énekhangok zengnek ez elhunyt költő tiszteletére: lelkemen pedig az a gondolat borzong végig: menjek-e én is tovább azon az uton, mellyen Garay elment, mellyen járt Vörösmarty, Bajza és Czakó, mellyen bevégezte futását Nagy Ignác? Vagy megforduljak innen s felkeressem az ősi barátákat, és szántsak és vessek és elrejtsem magamat ugy, de ugy, hogy soha híremet se hallja senki? . . . . .

Jókai Mór.

A legelső magyar komikus.

GYULAI PÁL-tól.

(Vége.)

Senki sem volt szerencsétlenebb az öreg urnál. Azonban társai örültek. Azt mondották: jól van ez így, mert komikus ugy sincs az egész társaságban, s az öreg urat az Isten is annak te-

remtette. Így lett az öreg urból komikus. Vig szerepeket adtak neki, s ő azokat egész komolysággal játszotta el. Lön nagy taps, nevetés, éljen. Koszorukkal halmozták el, és számtalanszor kihívták. Mindenkinek jó kedve volt, csak neki volt rossz, szomoruan ballagott haza, egész éjjel nem aludt bujában, s mind azon tépelődött: miért teremtette őt az isten arra, hogy rajta nevesenek az emberek? s épen itt rejlett az öreg ur művészetének titka. Ő a világ legkomolyabb embere volt, mindig komoly szerepeket szeretett volna játszani, ezt nem tehetvén a komikus szerepeket vette komolyan, s minthogy árca, mozdulatai s egész lényében volt valami nevetéses, roppant komikai hatást idézett elő. Soha sem akart nevetetni, s mindig nevetetett; mert nem tulzott, természetes volt; mert nem tudott komédiázni, bajazzóskodni, mint most némelly színész, művész volt, bár öntudatlan. Ha gavallért, ügyvédet vagy tanárt személyesített, ugy játszott, mintha igazán gavallér, ügyvéd vagy tanár volna, minthogy pedig az öreg ur az életben igen nevetéses gavallér, ügyvéd vagy tanár lett volna, az volt a színpadon is. Nevettek, iszonyuan nevettek rajta. Mihelyt megjelent, óriás kacaj harsogott fel. Az öreg ur rettenesen haragudott a nevetőkre, s újra próbát tett komoly szerepben. Kifütyölték. Ezért ugy megneheztelt, hogy oda akarta hagyni jó barátját Sáskát, 30 váltó forint havi fizetését, s egész évre kibérlett szobácskáját, s készült kibujdosni a világból. De az igazgató lebeszélte szándokáról, s másnap egy komikus szerepben léptette föl. Volt taps, nevetés, koszorú, kihívás. Az öreg ur lelkében minden kacaj és tapsra fájdalom nyilallott meg, lábaival tapodta a koszorukat, s midőn tizedik-szer hívák ki, haragosan felkiáltott: „*Tegnap, midőn derék és okos embert játszottam kifütyöltek, most midőn csak ollyan in-czi-finczi számárat játszom, megtapsolnak: — lehetne a közönség okosabb.*“ E beszédet nagy nevetés és taps követte. Ujra kihívták, de az öreg ur nem ment többé ki, szidta az egész világot, a bolond közönséget, a bolond igazgatót, a bolond sorsot, s nyakon ütötte legényét, ki vetkeztetés közben nem tartóztathatván többé nevetését, nagyot röhentett.

Az öreg ur sokat versengett a közönséggel, az igazgatóval, színésztársaival, és sokszor kellett bocsánatot kérnie hol titkon, hol nyilván. Általában izgága embernek tartották, pedig nem volt egyéb baja, mint hogy haragudott: miért nevetnek rajta mindig. De ugyan ki ne nevetett volna, midőn a „*Csörgő sapka*“ban Mandolino halászt, az „*Epigramm*“ban Hippoltantot az „*Ujhold-vasárnapi gyermek*“ben a siket iskolamestert játszotta. Öreg apáink még most is nevetnek, ha csak nevét is hallják ez elavult színműveknek, mellyeket előtők az öreg szebbek-ké tett minden új színműnél. Hát aztán ötletei mennyire mulattatták őket. Ugyanis neki szokása volt, hogy szerepeit nagyon igazán szerette eljátszani. Ezért ha ügyvédet játszott, ügyvédtől, ha kereskedőt, kereskedőtől, ha magyar nemes embert — s ezt igen szerette játszani, minthogy maga is az volt — nemes embertől kért ruhát kölcsön, vagy tanult el modort, s így rendre sok embert kijátszott, miért néhányszor be is perelték. De a bírának nevetniök kellett mind az öregben, mind bűnén, s a legtöbbször fölmentették, az öreg ur pedig haragudott, hogy mindig csak nevetnek rajta. Milly szomorú volt az öreg ur előtt ez a vig világ.

Nagyon megunta azt a sok röhögést. Azért midőn esténként öltözködött, vagy külön szobába ment, vagy a színpalak mögé vonult, hogy öltözetén ne röhöghessenek társai. Ebből aztán a lett, hogy midőn kilépett, nem csak a közönség nevetett, hanem társai is. Elül hátul nevettek az öreg urat. Ő pedig olly haragos lelkesülésbe jött, olly komolyan, olly méreggel, s épen azért sokszor a jellem komikumát olly élesen kiemelve játszott, hogy a vig kedvre hangolt közönség majd letörte a karzatot. A sok nevetés komorrá, hallgataggá tette az öreg urat, s bár néha kibékülni látszott színműjével, egész végperezzeig bánkódott, hogy nem játszhatta el Hamletet, hanem csak azokat az ostoba szerepeket. Mindenütt üldözte a kacaj. Az utczán azért restelt sétálni, mert azt gondolta, hogy nevetik, nem kereste a társaságot, mert a zajban kacaját hallott, nem engedte, hogy lerajzolják, mert nevetni fognak rajta, talán a nőkkel is azért nem szőtt komolyabb viszonyt, mert félt, hogy kinevetik. Legalább soha

sem dicsékedett hódításaival, s mások sem igen beszéltek róla. Majd száz ivre terjedő naplójában, melyet harmincz évig vitt, s melly a gabona-áron, s a legmindennapibb dolgokon kívül semmit sem tartalmaz, csak ennyit találunk följegyezve, mi az öreg ur szerelmi viszonyait illeti: „Máj. 2-ka . . . Sári mosdott a kutnál, soha sem láttam gömbölyűbb karokat és domborubb mellett, igazán gustuosus leány.“

Negyvenhárom évig színészkedett, s volt Erdély kedvence. Magán kívül soha sem látott jobb színészt, s a Királyhágón túl csak Debreczenig és Miskolczig követte társait. Csak Erdélyt szerette ő erdős hegyeivel, s régi magyar mágnásaival, s a régi jó Kolozsvárt nagy fedelű házaival, s öreg templomaival. Itt volt az öreg ur otthon, s jobban elszenvetted, ha földieket nevetik, mintha idegenek. Legalább itt megvigasztalhatta magát jó kolozsvári káposztával, czökös cipóval, miket mód nélkül szeretett. Itt lépett le ő a szinpadról is, hetvennégy éves korában, 1835-ben. A „Csörgő sapkában“ Mandolino halász volt az ő utolsó szerepe. Sokat nevetett a közönség és sirt is, ő pedig örült, hogy legalább utoljára érzékeny szerepet játszik. Sokat akart mondani az öreg ur, de csak annyit mondhatott „jó éjszákát!“ A függöny legördült, s ő kezébe vette a koldusbotot.

De nem kellett koldulnia. A jó hazafiak ajtóit nyitva voltak előtte, és számára is terítették mindenütt. Csak az volt a baj, hogy azok a jó hazafiak szerettek nevetni. Szegény öreg urat a nevetés még mindig kísérte; a különbség csak az volt, hogy a kacajból mosoly vált. Mosolyogtak szürke kabátján, nagy zsebein, meg azon, hogy mohón eszik, s rettentő komolyan beszél. Az öreg ur pedig hamar megharagudott. Egyszer, midőn egy bárónál ebédelt, és szokása szerint tele tömte zsebeit, hogy otthon a függő kosár ne álljon üresen, a báró azt találta mondani tréfából, hogy miért nem csináltat bádoggzsebet, legalább ekkor levest is vihetne haza? Az öreg ur nagyon felindult e gorombaságon, s azt mondotta, hogy többé soha sem megy oda. Azonban szokása szerint, hamar elfeledte az egészet, s újra elment a báróhoz, még pedig ebédre. Midőn az asztalnál meglátta a báró, azt kérde tőle: „Hát Jancsó uram! mivel vették be Magdeburgot?“ Az öreg ur gondolkodott, s egyszer csak nagy haraggal felkiáltott: „Éhséggel báró uram! s noha épen töltött káposztát ett, legkedvencebb ételét, fölkel, elment, keményen becsapva az ajtót, s még vissza sem pillantva — a töltött káposztára. Pedig az öreg urat éhséggel csakugyan be lehetett venni.

Ott élt az öreg ur véperczéig a régi jó Kolozsvárban, az ő kedves városában. Megtette minden reggel az ő szokott körutját, beirt naplójába mindent, fölöltözködött a függő kosár mellett, elhozta grófja hírlapját, elment ebédre kedves grófjához, ki soha sem kérdezte tőle, mivel vették be Magdeburgot, evett, vitatkozott, haragudott és sóhajtván aludt el. Ezek voltak az ő jó napjai. De voltak rosak is, midőn pártfogója falura ment, midőn kosara üresen állott, midőn éhezett, fázott, s átkozta a világot. Azonban az Isten ekkor sem hagyta el. Megzendültek lelkén Szen-Dávid zoltárai, mellyeket kántor korában olly buzgalommal énekelt. Szerepeit rég elfeledte, a közönség tapsa rég elhangzott, de a szent énekek, az orgonahang még mind éltek szívében. Nem ment színházba, de a templomban mindig megjelent, s egész lelkéből énekelt. Ez volt az ő imádsága, mellyben megenyhült.

Az 1845-dik év dec. 1-én az ő kedves grófjának szakácsa meglátogatta, s elbeszélte, hogy ő házasodik, s a gróf a régi jó szokás szerint nagy lakodalmat üttet, mellyre ime ünnepélyesen meghívja az öreg urat, s egyszersmind biztosítja, hogy minden kedvenc ételéből módja lesz ehetni. Az öreg ur megköszönte a jó akaratot és szépeket álmodozott a holnapi napról. Azonban midőn reggel fölkel, érezte, hogy fázik, tüzet akart rakni, de alig vánszoroghatott a kályhához. Közeledett a halál, s azt mondotta az öreg urnak, hogy többé nem fog jól lakni, ma nem eszik kedvenc ételéből, holnap sem, soha. Az öreg ur nyögött ágyában, s kikergette, ki orvosságot akart neki adni. Fölerölködött kelni, de nem lehetett. Szomorun nézett szürke kabátjára, szarvasbőr keztyüire, nádpálcájára, függő kosarára, mintha mondani akarná: öltöztessetek fel. Eljött a dél. Az öreg

ur úgy képzelte, mintha hallaná a csengetyüt, melly ebédre zendül meg. Mint fájtak neki e hangok, mint betegedett meg lélekben is. Ott látta maga előtt lebegni a jó töltött káposztát, a párolgó sülteket, az illatos borokat. Elképzelte, hogy már eddig mindenik vendég leült, eszik és iszik, csak neki kell fekünni és éheznie. Meghalni a nélkül, hogy jól lakják! Hát a halál is nevéssen rajta? Föl akart kelni, de nem lehetett, átkozta a sorsot és roszaiból lön. Azonban este felé kezdett elcsöndesülni. Megszólalt az estharang, az a vén harang, melly vasárnaponként templomba hívta, hogy énekeljen és imádkozzék. Hosszan zúgott lelkében a mély és szent hang s lassan-lassan elnyomta azt az istentelenül visító csengetyüt. Ujra megzendültek lelkén a szent zoltárok, mellyek ifjuságától fogva vénségeig kísérték. Kibékült az étellel és halállal. Imádkozva aludt el és többé föl nem kelt.

Végrendelete gondosan összefogva ott feküdt kedves Horatiusa mellett. Meg volt az irva annak rendje szerint s keményen lepecsételve. Mindenét a kolozsvári kálvinisták épülő félben levő külső templomának hagyományozta. Az ő egész mindene csak butorai, könyvei és naplójából állott. Sok volt ez mégis, mert mindene volt az öreg urnak. Az árverésen két száz pengő forint gyűlt be, mert a jó emberek magasra verték minden csekélység árát.

Nagy temetése volt. Megjelent az egész város. Szegény öreg ur utoljára a temetésen sem kerülhette ki a nevetést. Nehányan, kik őt közelebről ismerték, nem állhatták meg, hogy el ne mosolyodjanak, midőn sirtak. Ugyanis az öreg urnak három nagy ellensége volt a világon: egy festész, ki untalan járt hozzá, hogy lerajzolja, s kit ő mindig kikergetett; a nagy bajuszos énekmester és orgonista, kitől a gróf ebédjein annyi bosszuságot kelle szenvednie; egy éltes tragikus színész, korabeli, noha nála sokkal ifjabb, kire mindig haragudott, hogy miért tragikus, miért nem inkább komikus, s miért szaval mindig olly kiabálva, mint egy bolond?

S mi történt?

Midőn az öreg ur koporsóban feküdt, s már temetni akarták, eljött a festész, nem engedte beszegeztetni a koporsót, leült s lerajzolta az öreg urat. Midőn beszegezték a koporsót, a nagy bajuszos orgonista és énekmester vezetése alatt megzendült a harmonia, s a nagy bajusz ugyancsak kitett magáért. Midőn kimentünk a sirhoz, fölállott az éltes tragikus színész, s egy czifra beszédet tartott fölötte rettenetes pathoszszal, iszonyuan kiabálva. Szegény öreg ur, ha fölébred, mint megkergeti nádpálcájával ezeket az embereket, az ő legnagyobb ellenségeit, kik ennyire megtisztelni merészlék. Szegény öreg ur, ha olvasná e sorokat, mint megharagudna reám azért, hogy azt irtam róla: nagy komikus színész volt. Milly vádló arczczal kérdené: „Ugyan öcsém, mivel érdemltem ezt tőled?“ De én meg tudnám engesztelni az öreg urat. Azt mondanám: „Urambátyám nemcsak nagy komikus volt, de a magyar színművészet egyik első bajnoka, hazafi, ki megtette a magáét.“

Oh édes jó öregem, miért hogy többé nem boszankodhatol meg reám, miért hogy többé nem békülhetek ki veled?!

Köszénnel fűtés*).

E czim alatt olvastam az első „Vasárnapi ujságban“: 1 öl fa = 18 ft; 2 mázsa legjobb köszén ára 1 ft 20 kr = 1/2 öl fa, tehát olcsóbb a szalma és tőzegnél, tovább: „hogy egy vaskosárba a köszén tétetik.“ Ezt magyaráznom kell:

1852. február 28-án irtam „az Értesítőben“: köszén használandó mindenütt, kivált tégláégetés- és gőzgépeknél. Motto: Mindenütt, hol köszén kezdetek használni, megmérhetlen befolyást gyakorolt az a termelésre és iparra egyiránt.

A fa mindig drágább lesz, de a természet segít köszénekkel, tehát használjuk azokat, mert nem csak olcsóbb tüzelés lesz, hanem az áradásokat is kisebbitjük. Azért irtam 1851. october 14-én, a „Spiegelben“: Steinkohlen-feuerung ist ein Mittel gegen immer grösser werdenden Holzmangel und Überschwem-

*) Szivesen közöljük ez érdekes cikket, mint egy lapjainkban megjelent rövid jegyzetnek felvilágosító magyarázatát. Szerk.

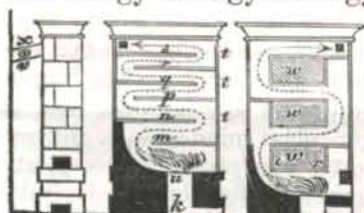

mung. Mit 16-kán a „Wanderer“ az „Abendblatt“-ban utánnyoma. Mert csak a fák gyökerei akadályozzák, hogy minden eső után, mérhetlen föld és kavics a folyam ágyát, (tehát az áradásokat is) emelje. Azért minden árok-patak- és folyamnál, de főképp hegyeken fákat kell ültetni, és nem könnyelműen azokat kiirtani, midőn kőszén van.

Mikor a krumplics hazánkba jött, eleinte mondták: ez étel csak disznónak való! És most? Nem vagyok próféta, de előre is mondhatom: így leend a kőszénekkel is. Félre az előítéletekkel! Csehországban is mondták eleinte: a kőszéntüzelés büdös, és barnítja a fehérneműket. 1844. a cseh Teplitznél a parasztek udvarában kutakat láttam, honnan nem víz, de kőszén huzaték fel. Akkor Theresiavárban olvasám a Wiener Zeitungban = 1 font jó kőszén annyi meleget ad, mint 2 font fa (akár puha, akár kemény). Azért vettem ama parasztoktól, szobám fűtéséhez a mázsa kőszén 8 p. kron. Előbb 1 öl puha fáért 10 p. forintot fizeték, melly 15 mázsát nyomott; tehát később csak 7 1/2 mázsa kőszén kellett, 8 kr-ával 1 pft. Tehát 9 forinttal kevesebb költségem lön, csak 1 öl fánál. Azért előre! mert a „Fossil Flora of Great Britain“ (az angol kőszén-bányákat fekete gyémant-bányáknak nevezik) nálunk még kevéssé ismeretes. *)

Első magyarázás: „1 öl fa = 18 ft“ ha kemény, 20 mázsát nyom; tehát helyette 10 mázsa kőszén kell a 40 kr = 6 ft 40 kr, és nem mint fent 2 ft 40 kr.

Második magyarázás: „a kőszén vaskosárba tétetik;“ mi nem elég, sem világos. Kőszénfűtéshez szükséges: 1. Nagyobb lég-huzam, mihez vas-rácsolat (Eisen-Rost) kell (nem vaskosár), melly ha 6" széles és 1' hosszú, többnyire elég nagy, mint 1. kép abcd; a két vasrud ac, és bd (mellyeken a rács rudjai folszegeztetnek) 3"-val a, b, c, és d-nál befalazva vannak. Alul 6—9" magas hamuesés ac, 2. kép, mellyet többször kell kiüríteni, mert ezen át megy a lég-huzam. Hogy ez nagyobb legyen, jobb, ha a kályhának 3 nyílása w.

hának 3 nyílása w. 4 kép van, [hol ha o, r, öntvas (Gusseisen) tábla, rajta főzni is lehet,] mert több melegítő folszin van. Alaprajz 1. kép.

Más kályhánál elég egy függőleges térdcső fekete pléhből f, g, h, i, k, l, 2. kép De olly cső 3. kép-nél felesleg, mert a circulatio már a kályhában, hol m, n, p, q, r, s, föld-téglákból, orr nélkül, vasrudakon fekvén; t = zárt lyukak, hogy 3-szor téiben koromtól tisztítani lehet, u, m = 9" minimum, v = 4 1/4", és 1"-val esik, hogy a barna víz nem folyhat a kályhába, mert büdösséget okozna. Így k, l-nál is 2. kép, hol a füst f, g-től lefelé megy h-ig, honnan más csőben ik ismét fölmege, gh és ik csövek egymás mellett lehetnek, sőt jobb, ha távolabb a faltól. A füst melegsége olly nagy, hogy olly csövekkel duplázni lehet a melegítést.

2. A tüzhely kisebbitése: ez öntvas kályhánál (melly legjobb a kőszén-fűtéshez) nem kell, de mert a kőszén melege nagyobb a faénál, a cserép repesztése ellen, 1. kép a kályha 3 oldalain mn, no és op-nál téglákkal tölcser formájura (trichterartig) kell falazni, hogy a kőszén mind csak a rostélyon fekdjék. Nekem közönséges kályhám mint 1. kép volt, hol a tüz téglakövezeten q, r, égvén, a melegség, a fűtőlyukon r, s, (= 18 1/18" nagy) — Heitzloch — és a huz-lyukon (Zugloch) t = 4 1/4" olly melegen elfűjt, hogy sokszor a kéményt meggyújtá. Azért t, befalaztaték, stb. mint fent, és

3. Két szorosán odaillő vas ajtócska a fűt- és hamu-lyukon készítették, másképp a szoba előbb hül ki. Vas- vagy sárgaréz-pléhből készített ajtók meggörbülnek. Legjobb ha önt-vasból pléhrámával készitvék. A fűt-lyuk soha ne legyen nagyobb 6 1/6"-nál (i, e, 6" széles és magas) és a hamulyuk 6 1/4". A fűt-ajtó mindig zárva legyen, de a hamuajtó nyitva, aztán az is bezáratik; így a melegség tovább tart, és így Ventil x, 3. kép nem szükséges, melly igen veszedelmes lehet, ha idő előtt bezáratik.

4. Mert a kőszén-fűtés több füstöt okoz, többször kell tisztítani. A kőszén tojás nagyságra kell darabolni, és jobb többször befűtöni, mint igen sokat egyszerre. Azért a tüzhely kicsiny legyen, hogy az ember ne rakhasson igen sokat; u. m. (3. kép) = 9" minimum, és 12" maximum. Alul forgács vagy gyújtófa teendő. Nem tesz semmit, hogy többé vagy kevesebb kell-e nedvesíteni a kőszén. Minél kevesebb és finomabb a hamu, annál jobb a kőszén. A hamu 2—5%, de 8% is, ámbár ez utóbbi több fűtőerővel bír, és a sütő-kőszén (bakende) osztályába való; olly izzó szénbe többször bele kell szurni, másképp összesül, és a rostélyt elzárja, pedig ez kívánja a legnagyobb lég-huzamot. A tüzelőszepazarlás 2 oka: 1) nem használnván a meleget 2) kevés tüz táplálata. A tüznek lég-huzam kell, hogy elevenen égjen, másképp kevés meleget, de sok füstöt ad, azért vasrács u, 3. kép és hamuesés k, miért „takarékkályhának“ (Sparofen) nevezik. Vas kosárnál a lég-huzam nem alulról, de többnyire oldalról a meleget elkergeti a kéménybe. Vaskosár csak kaminhoz illik, mint egész Angliában kőszénfűtésnél, de nálunk a kályha jobb, mert 6-szor takarékosb, 5. kép utinaplómból, 1844. oct. 16. a London-bank iroda termében láték 2 vas-szekrényt, a, és b, 4'nyi magas és széles, 3, mély a felszélességben, mint nyílt kaminek; a kőszén (közönséges, nem coaks) e, vaskosárban égett; de hova megy a füst? végre kitaláltam, hogy h-nál a dupla vasfal közt lemegy c-ig, aztán a palló alatt d-ig, hol a kéménybe felfut. Valószínűleg a 2 kiirtók előbb d, d-nél voltak, de kevés melegítésök miatt, ott befalaztak. A tüz előtt ajtó nincs, mégis semmi füstöt sem láttam az irodában. Ezt a kőszénfűtés elleni előítélet miatt mutatám. (A szüntelen sütő kőszéni kemenczéről máskor.)

Utolsó két év Bárándy János életéből.

1854-dik évi márczius 12-kén szép vasárnapi délután három óraker a váci-ut közepe táján levő Simonyi-féle kétemeletes ház kapujából két, fekete posztóval fedett ló, csendesesen haladt kifelé a halottas szekérrel, mellyen egyszerű fekete koporsó, s a koporsó oldalán ez vala írva: **Bárándy János**, meghalt életének 76-dik évében.

1852-dik évben illyen időtájban az akkori „Magyar Hirlap“-ban egy felhívás jelent meg — ha jól emlékszem, az újdonságok között — egy aggkoru, sanyarúsággal küzdő jeles író hazánkfia feleségülésére, kinek neve: **Bárándy János**.

Ugyanaz év tavaszán kezdett e sorok írója rendszeren a „komlókert“-ben ebédelni, hol csaknem mindennap megjelent egy őszszakállu tisztos öreg ur is, s miután a vendéglőst és nejét, inkább szives pillantással s fejbölintással mint szóval üdvözlé, többnyire magányos asztal mellé telepedett, néha néha körüljártatta nagy kék szeméit, mellyekből sok éber tüz, de semmi életöröm nem tündöklött, gyakran szó nélkül végezte ebédjét, s a mint jött, úgy távozott lassu csendes léptekkel. Egész lényén nagyon meglátszott, hogy az élet viszontagságai igen megviselték, kifárasztották. Ha egyszermászor megesett, hogy beleszólt a beszélgetésbe, igen éles jól találó sarkasmus vala rendszeren a mit mondott, néha igen kedélyes humorral feleresztve. Ezen öreg ur nem más volt, mint a már két ízben említett **Bárándy János** tudós hazánkfia, kinek publicistai és statistikai talentomával még nem nagyon rég mult időkben gyakran találkozhatott a komolyabb olvasmánynyal foglalkozó olvasó.

Huzamos találkozás után bizalmasabb ismeretség támadt, s egy ízben következő párbeszéd keletkezett közöttünk:

En Török Jánosnak bizonyos cikkére vonatkozólag az öreg ur tanulságos véleményét ohajtván hallani, felhozám azt, de az öreg misantropikus kedélyben lévén, ez lett a válasz:

— En haragszom Török Jánosra.

— Miért?

— Ha ő nem mentett volna meg a haláltól, azóta semmi bajom sem lenne a más világon.

— Micsoda haláltól?

— Az éhenhalástól —

Nekem elakadt lélekzetem, s az öreg ur szokott lassu beszédével folytató: „Egyszer a mult tavaszkor **öt napig nem ettem egy falatot sem**, s mondhatom, hogy már nem gondoltam eledelre, csak nyugodtan vártam a halált, melly feloldozand nyomorúságomtól: akkor jött hozzám Török János bizonyos statistikai adat iránt értekezni. En már nem igen bírtam beszélni, s Török megtudván gyengeségem okát, rögtön rendelkezett étel iránt, és egy hétre előre kifizette a vendéglőst részemre. Azután eljöttem megkérni Majert, hogy ne haragudjék reám a hosszú várakozás miatt — mert már jó ideje, hogy kosztpénzzel tartozom neki — de Majer uram jól megszidott, hogy ollyan sokáig elmaradtam, s feleségével együtt elállván utamat, nem bocsátottak el, mig meg nem ígértem nekik: „hogy

*) Auszriának kell évenként 12, Angliának 450, Belgiumnak 71, francia és burkusnak 30 millió mázsa kőszén. Ez az ipar mérveül szolgál (Industrie-Massstab).

hozzájok fogok járni ebédelni, míg az Isten jobbra nem fordítja sorsomat — most tarthatnak, míg meg nem halok, mert nekem előbb nem lesz jó dolgom.

Es úgy lön. — Majer Károlynak, a komlókeri vendéglősnek köszönhetjük, hogy Bárándy János tudós hazánkfa késő vénsége utolsó két évében éhséggel nem küzdött, nem kórházban halt meg, s egyszerű bár, de tisztességes koporsóban temették el kifáradt hideg tetemei.

Folyó hó első napjaiban egy reggel sietve jelenté a Simonyi-féle derék házmester (kinek becsületességét s jószívűségét gyakran emlegette Bárándy) Majernek, hogy az öreg urat reggel a földön összerogyva találta, ki tisztént Blosz orvos ur szives segélyéhez fordult, s beteg ápolót fogadott Bárándy mellé, s mindennel ellátta, még utolsó nyugágyat, koporsót is ő csináltatott neki, mert nem volt gyógyszer, mely tökéletesen megfoghatkozott életerejét vissza adhatta volna derék hazánkfiának.

Méltányosnak tartom még következőket megemlíteni:

Török János az említett kebelrázó találkozást hírlapilag közölve, rövid időn Valero ur, pesti nagykereskedő, ha jól emlékszem Bárándy szavaira, 20 pftot küldött, s azóta pontosan fizette szállását. Vasárnaponként Feldhoffer, polg. üveges urnál ebédelt több év óta a bálvány-utczában, hova örömet eljárt; végre két vasárnap ki maradásáért tudakozódván, a mint hírt vette a derék házaspár, hogy öreg vendégöknek délután három órakor temetése lesz, oda siettek, s egyedül ők valának ismerősei közül a hideg tetemek beszentelésénél jelen.

Végre egy derék ifjun a sor, neve Müller Emil. Gyakran találkozik a magyar olvasó e fiatal ember nevével a nyomdájából sűrűn kikerült új munkákon, s hozzá intézett aláírási íveken. Tiszteljük szerénységét, de valamint az említett t. uraktól, úgy ő tőle is reményelem, nem veendi rosz neven, ha a nemes tettek továbbmondója vagyok.

Tudni kell, hogy Bárándy, bármily szivességgel látták is a komlókerben, s számtalanszor perelt vele az asszony, hogy miért nem jó mindennap: legalább kétszer egy hétben elmaradt, s ha nem volt sehova hivatalos, inkább koplalt, de szabadulni nem tudott azon álszeméremtől, mely őt a mindennapi szakadatlan megjelenésben gátlá, s egyre azon aggodott, hogy bár csak neki valami keresete akadna, hogy ne lenne másnak terhére. Alkalmilag megismerkedvén Müller Bárándy személyével és helyzetével, nem sokára történt, hogy Bárándy Müllertől munkát kért, ez pedig őt felkérte, hogy addig is, míg munkával szolgálhat, fogadna el tőle egy szivességet, mely abból állott, hogy Müller rendszeren előfizetett az öreg urnak ebédet ott, a hol ő akart (természetesen a komlóban, hol nem sokat néztek az előfizetés határait). Munkát is kapott Bárándy egyszer másszor, de mindig készpénzzel fizette azt Müller Emil a kosztion kívül, melyet mintegy hét hónap folytán havonként tíz pengő forintjával biztosított számára.

Végül nem mulaszthatom el felemlíteni azon halás buzgóságot, melyet Bárándy halálos ágyán tanusított.

Halála előtt harmadnapal tudtam meg, hogy beteg, s azonnal siettem látogatására. Szomorúan lepett meg a tetemesen meghosszabbult, beesett arc, mellyen a halál színe már-már mutatkozott. A mint megszólítottam, lankadt nagy kék szemei fölött bágyadtan nyitá szét a pillákat, s kezét nyújtá felém. Lélekjelenléte teljesen megvolt, de szólni csak töredzve, igen lassan és keveset bírt. És utolsó szavai, mellyeket kékült ajkai hozzám intéztek, a hála szavai voltak, e két kérdésben: „mit — csinál — Török?” s miután elmondtam neki, a mit tudtam felőle, ismét neki erőködött: „hát a — másik — kettő?” Vajjon kit érthetne mást Török után, ki éltét megmenté, mint Majer és Müller urakat, kik fentarták életét, gondolván magamban: megfeleltem a másik kérdésre is, a mint Isten tudnom adta, és soha sem fogom elfeledni azon látványt, mely válaszat követé. Amegtört szemekben örömsugár kezdé ragyogni, s a merevült izmok eléggül mosolyra erőködtek a haldokló aggastyán arcán, a mint értesült, hogy jól mennek dolgaik azoknak, a kik iránt kérdezősködött, a kikben méltán helyezé legtöbb reménységét.

D—s.

Tárogató.

Pesti józsefnapi vásár. Végre valahára ismét egy vásár, mellyről azt mondják kereskedőink s ipartűzőink, hogy megjárta! Annyi volt már a panasza és sópánkodás, hogy szintugy jólesik látni idegen embernek is a kissé derültebb arczokat. Adja isten, hogy ezek mindinkább vidámuljanak!

A vásári tudósítások szerint legelőnkebb volt az üzlet a *kezműipari* (Manufaktúr) áruknak, a millyet évek óta nem tapasztaltunk. Az eredmény csaknem felülmúlta az eladók várakozását. A vevők többnyire a Bánsághól, Bácskából, s a tiszai vidékekből jöttek, Erdélyből ezuttal kevesen jelentek meg. Többnyire közönséges portékák keltek, különösen jó ára volt a közönséges *posztónak*. Pénz azonban most is kevés volt, s kész fizetés helyett nagy kelete volt a hitelbeni vásárlásnak. — Igen keresett cikk volt továbbá a *gyapju*, mellyből mintegy 11,500 mázsa volt eladó. A vevők száma e készlethez képest igen nagy volt. Az egy nyiretű gyapjuból leginkább keresték, a közönséges és középfa jut, mellyeknek ára 104—128 ft volt, 16—18 fttal több, mint a mult lipótnapi vásáron. Legnagyobb kelete volt a kétnyiretű gyapjunak, mellynek ára mázsánként

12—20 fttal volt nagyobb, mint mult vásáron. Összesen elkelt mintegy 9000 mázsa különfajú gyapju. — *Repszéből* 25,000 pozsonyi mérő hozott fel, mellynek felére már korábbi szerződéseik voltak helybeli és bécsi gyárosoknak. A felmaradt öszveget mérőnként 7 ft 30 kr-ra tartották, mit a vevők további szállítások reményében, eleinte drágáltak. *Nyári repcsét* több hét óta erősen keresték, s e tavasz folytán alkalmasint nagyban fog természetni. A jelentkező mag hiányán egy itteni ház külföldi magnak behozatala által kívánt segíteni. Különösen dicsérik az új-zélandi magot, melly bár kissé drága, de öregszemű, s azért igen ajánlatos. *Repszécolajból* mintegy 1200 mázsa kelt el 30²/_s—31¹/₄ fton. Nagyobb eladásokat a tulesigázott árak akadályoztak. A *gabona* ára egy idő óta érezhetőleg emelkedik. Oka egyrészt a korán beállott, s még mindig tartó tél, melly lehetlenné tevé a gabona fő szállító eszközét, a hajózást. Eneklőfogva már néhány héttel ezelőtt a legtöbb gabonarakárakban érezhető hiány állott be, mihez hozzájárulván a jelenlegi politikai események, s az ezek folytán ingadozó pénzvizonyok, az árak rendkívüli emelkedése következett be. A hajózás ujra beállta óta ugyan alászálltak némileg az árak, azonban — az országban létező nagy gabona-készletek dacára is — úgy látszik, hogy mérsékeltebb árak egyhamar nem igen remélhetők, különösen miután bizonyos, hogy a harcztérhez közelebb eső vidékeken az üzerek mindig keresettebbé teszik a gabonát. Különben jelenleg a pesti piaci árak következők: buza 6—7 ft, kétszeres 5 ft 16 kr, rozs 5 ft 16 kr, árpa 2 ft 52 kr, — 3 ft 52 kr, zab 2 ft 16 kr, kukoricza 3 ft 40 kr, köles 4 ft 16 kr, pozsonyi mérőnként számítva. — A *szár* mázsája 30—39, *faggyu* 36—37, *szalonna* 29—32 fton kelt. Igen keresett cikk volt a *hamussir*, 10—15 ftjával mázsánként. A *gubacs* köble (120 font) 5—9¹/₂ fton fizettetett. — A *bor* árát a természetök nem szállíták alá, ámbár a vevők nem nagy számmal jelentkeztek; sőt reménylik, hogy közelebb ismét emelkedni fog az ár. A vásár alatt következő árak voltak: tokaji aszu akója 40—140 ft, ménesi 40—100 ft, budai vörös ó-bor 7—15 ft, utóbbi termés 5¹/₂—6 ft, budai fejeér ó-bor 7—12 ft, utóbbi termés 5—6 ft; pesti kőbányai ó-bor 7—12 ft, utóbbi termés 5—6 ft; hegyi ó-bor, vörös és fejeér 10—18 ft, utóbbi termés 5—8 ft. — A *szesz* minden fokától 41—42 kr fizettetett. Szerémi szilvapalinka akója 19—19¹/₂ fton kelt. A *kender* mázsája 16—28, *viasz* 115, *méz* 16—22, *törökszilva* 6—6 ft 36 kr, *rongy* 3¹/₂—8¹/₂ fttig emelkedett mázsánként. *Nyers bőrnek* igen nagy kelete volt, s árának emelkedése várható.

Selyembubók. A selyem hernyók tenyésztését nem ajánlhatjuk eléggé mezei gazdáinknak. A selyemperfa minden földben diszlik, és az utak mellé ültethető; a selyemhernyók alkalmas tenyésztési helyet kapnak minden juhakol padlásán, s az egész bajoskodás velük nem tart tovább hat hétnél. A miszlai selyemgombolyító gyár (utolsó posta Nagy-Dorogh Tolna megyében) hirdeti, miszerint a nyers selyembubók fontját 48 p.krajczárért beváltandja, s selyembogar-tojást mindenkinek ingyen szolgáltat. Eddigél csak 30 p.krajczárt fizettek a selyembubók fontjáért, minél fogva e hirdetésményt minden mezei gazdának figyelmébe ajánljuk, miután a selyemtenyésztésből szerzett pénz csaknem ajándéku jön.

— A **Vasárnapi Ujság** megjelenése után harmadik hétre olly pártolással fogadtatván a tisztelt közönség részéről, miszerint a kiadók új kiadást voltak belőle kénytelenek nyomtatni, van szerencsénk tudatni mindazon t. cz. gyűjtőinkkel, kik még ivateket be nem küldték, miszerint teljes számú példányokkal minden esetben szolgálhatunk.

— Angol lapok szerint Oroszországban **új pénz** neme adatott ki: rézből vert rubelek (tallér) ezüst szegéllyel és arany felirattal.

— **Attila.** Lapjaink mult számában említők, miszerint Szabó Károly Attila életét kidolgozván, e művet a Nemzeti könyvtár kiadói megvenni szándékoznak, e tudósításunk örvendetes hatásaul irhatjuk most, miszerint az említett művet helybeli kiadóink egyike tette sajátjává, jutányosabb feltételeket ajánlván a jeles szerzőnek.

— A **Garay árvák** részére tartott hangverseny szép közönség előtt ment végbe. A résztvevők fáradságai a czélt tekintve is tiszteletreméltók, s az előadások jelessége kétszeres magasztalást érdemel.

— **Előkelő uraink** is élénk részvétet mutatnak hazai irodalmunk iránt; jelen vásár alatt egész hosszú sorozatokat lehet látni könyvárásainknál a megjelent újabb magyar könyvekből, miket főuraink lelkes osztályának több tagjai rendeltek meg. A nemzeti zenede, festészakadémia, gazdasági egyeslet, alagut-társulat, nemzeti könyvtár, nemzeti színház és egyéb intézeteink is kezdik érezni jótékony hatásait azon melegségnek, melly a magasabb körökből irantok gerjed, s ez bizonyára olly örvendetes jelenség, mellyet napjaink történetéhez fel kell jegyeznünk, e tiszteletreméltó osztály lelkesebbjeinek igazolásaul és másoknak követendő példaképen. Szeretet és egyetértés kicsinyek és nagyok között, ez legyen napjainknak jelszava, mert minden szakadás közöttünk csak saját testünkön ütött seb.

† **Gyászhir.** Gróf Nádasdy Ferencz, Komárommegye volt főispánja meghalozott. Ki élteben is olly ismeretes volt jótékonyaságáról, végrendeletében 50 ezer pftot hagyományozott jótékony czélokra. Áldottak legyenek hamvai.

† **Gyászhir.** Nagy Ignác meghalt. Egyike a legmunkásabb, a legbecsületesebb magyar íróknak megszűnt élni. Sokat szenvedett földi maradványai mult kedden adattak át az örök nyugalomnak. Béke és áldás nyugvó poraira.

— A **Hölgyfutár** című divatlap Nagy Ignác halálával ideiglenesen félben maradt, miután a szerkesztő tulajdonosa is volt a lapnak. Teljes reményünk van azonban, hogy e naponként megjelenő lap rövid idő múlva újra folyamatba tétethetik, s legjobb íróink közreműködésével az eddiginél is gazdagabb tartalommal jelenend meg. A tisztelt közönség, reméljük, miszerint nem vonja meg méltó pártfogását a Hölgyfutártól, tekintetbe véve azt, hogy a lap egyetlen segélyforrása leendő Nagy Ignác hátrahagyott családjának, kikről gondoskodni szent és multhatatlan erkölcsi kötelessége leendő kinevezendő új szerkesztőnek.

— **Nemzeti színház.** Vásár és üres padok! — Semmi új darabra kilátás. — Hát még husvét után! Operákat fogunk látni újakat rövid időn.

— A bécsi **Presse** című hírlap munkatársunk Jókai Mórnak Török Világ című regényét fogja közölni sikerült fordításban.

— **Tűzveszély.** Sepső városa Abaujmegeyben légett. Jolsva mellett pedig Turcsok falunak egy része az év. templommal és iskolával. Nem ajánlhatjuk eléggéfigyelmükbe hazánkfiainak a tiszamelléki kölcsönösen tűzkármentesítő társulatot. Nehány forint megőrizhet minden szerencsétlenségtől, miért ne gondoskodnék minden háztulajdonos birtokáról?

— Németország sok könyvet okoz Angliának. Egy hamburgi hajó 15 ezer darab *tormát* szállít Londonba.

— **Ranolder János** ur ő méltósága elhatározá az irgalmas nénék behozatalát Veszprémbe, kiknek hivatásuk leendő betegek ápolása és leányok nevelése.

— **Baján** a bölcsőde és kórház javára adattak jövedelmes táncvígalmak. A vasárnapi iskola is nagy díszlésnek örvend ugyanott.

— A Pesti Napló törökországi levelezője írja, miszerint ott a hajdani gyűlölet a keresztények ellenében csaknem egészen elenyészett, úgy hogy a régenté szokásos *gyaúr* nevezet, mellyel keresztények ellenében szoktak élni, most már sehol sem hallani.

— **Gazdasági gépek.** Ajánljuk mezőgazdászaink figyelmébe Vidács hazánkfiainak kétgyulutezai gépgyárát, különösen cséplőgépei nagy hiányt pótolhatnak.

— **Paulikovics Lajos** „Hét vár“ című történelmi regénye ügyében. A szerző tisztelettel értesíti a t. közönséget, hogy műve sajtó alatt van. Előfizetőket a nyomtatás bevégeztéig, vagyis ápril 15-ig folyóvást elfogad **Müller Emil** kiadó (Szervita-tér 1. sz.). Előfizetési ár 1 pft. Bolti ára nagyobb leendő.

— **Fáncsy Lajos** ur, mint a Garay ünnepély rendezőjének jelentése szerint a begyűlt tiszta jövedelem volt 249 ft. 1 $\frac{1}{2}$ kr. p. p., mellynek egy negyede az özvegy kezébe adatván, a többi az árvagondnokságnál tétetett le. Ez alkalommal köszönetét nyilvánítja a rendező mind azon t. művészek, műkedvelők, zene és dalszerzők irányában, kik az ünnepélyhez áldozataikkal járultak, mint szinte azon tisztelt nyomdász urak iránt, kik a szükséges nyomtatványokat ingyen állíták ki.

Vidéki hangok. Reményeinkben nem csalatkozánk. A részvét, melly a „Vasárnapi Ujság“ iránt országsszerre, mondhatni az egész magyar olv. közönségben, nyilatkozik, igazolja hitünket, mellyet e vállalat kor- és czelszerűsége iránt tápláltunk. Rajtunk áll, e bizalomnak mindinkább megfelelni.

A beküldött előfizetési izek nagy száma kisérő levéllel érkezik be, s legnagyobb örömmel olvassuk a szives fogadást, mellyben felszólításaink annyi magyar házi küszöbön belül részesültek. Találkozunk egyes elmékedésekkel is, mellyeket az általunk kezdetbe vett irány és modor iránti vágyak költöttek. Szabad legyen ezuttal egy alföldi mezőváros érdemes főbírája leveléből néhány sort ide iktatnunk, annyival is inkább, mint-hogy a nyilatkozatok legnagyobb része ugyanezt mondja más szavakkal:

„Valóban, szerkesztő ur, — így szól többi között lapunk tisztelt gyűjtője. — nyíltan meg kell önnek mondanom, hogy legalább a vidékünkbeli népnek, olvasni szerető része kissé bizalmatlan a nép számára írott lapoktól. Uram, fülem hallatára beszélik: hogy mostanság olly irmodoru olvasmányokat kívánnak a nép által olvastatni, annyira malom alatti előadási módon, hogy az olvasni szeretők nemesak megúnják, de szégyenlik is. Hozzá tevék egyszersmind, hogy azok, kik olvasni nemesak szeretnek, de a számukra irt lapokat szivesen olvassák is, az istálló stílynél feljebb álló, miveltebb előadást is megértik, kik pedig meg nem értik, azok holmi Csiziónál egyebet bizonyosan nem is fognak olvasni. — E nép kívánatát csak méltányos és becsülendőnek tartom, mert nyíltan mutatja, hogy ösmeretek és művelődés után vágyik.“

Ezeket írja az olv. közönség egyik tisztelt képviselője s közönségét ismerője. S e nyilatkozatból jól esik látnunk, hogy a benne kifejezett óhajlás egészen megegyez főczélunkkal, melly a „Vasárnapi Ujság“ születésekor szemünk előtt lebegett. S ha most örvendünk e találkozásnak, bizonyára nagyobb leendő örömünk, ha pályánk futása közben a ránk figyelő szemekből ki fogjuk olvashatni a biztató meggyőződést, hogy *jó uton járunk*, azon uton, melly a növekedő értelmiség és művelődés magasztos czéljához vezet.

Pályánk nehézségeit nem titkoltuk el magunk előtt. Nagy részben járatlan, új ösvényekre kelle lépünk. Ha politikai, szépirodalmi vagy akár tisztán tudományos lapot kezdünk, előttünk a kész formák, kijelölve a tárgyak, meghatározva a hang, hogy különböző árnyéklatu szellem

és irány kinyomatai lehessünk. A népszerű irodalom nálunk parlag mező, s vagy visszásan mivel, vagy elhanyagolt tér, **Brassainak** 13 évig fennállott kolozsvári „Vasárnapi Ujsága“ tiszteletreméltó példány, melly Erdély határai között kora és közönsége szükségének megfelelt. Most nagy részt újak, változottak, nagyobbak és többfélék e szükségek. Bizzunk öszinte szándékunkba s az egyesült erőbe.

A „Vasárnapi Ujság“ szerkesztősége.

Van szerencsénk alább következő t. cz. gyűjtőinket hálás köszönetünk nyilvánítása mellett tudósítani, miszerint tizedpéldányaikat az illető posta-állomásokra elküldöttük, s ezentúl is pontos szétküldéséről a lapnak gondoskodtunk.

A „Vasárnapi Ujság“ azon t. cz. gyűjtőinek 2-ik névsora, kik tíz vagy több példányt küldtek be:

Végh Károly, jegyző, O.-Kécskén.	N. N., Pécskán.
Ladányi Áron, Békésen.	Régenyi W., Rezső Pécskán.
Polner Lajos, főszolgabíró, B. Csabán.	Bukoveczky József, Beregszászon.
Bárány Ferencz, kereskedő, Szarvason.	Zerpák Antal, plébános, Kapuvárt.
Kis Károly, Galsán.	Viskovics Ignác, földmivelő, Szarvason.
Villov József, vendéglős, Szabadkán.	Fiuk iskolája, Dévaványán.
Vágó Károly, ügyvéd, Czegléden.	Stern Mór, kereskedő, Körösladányon.
Csongrádi István, N. Szőlgyénen.	Csathó Alajos, káplán, Szentesen.
Nusz János, főmérnöki segéd, N. Váradon.	Kránitz Ferencz, Czegléden.
Kecskeméthy István, jegyző, Abonyban.	Pfriém József, Czegléden.
Káldy Sámuel, ref. egyh. gondnok, H. Szoboszlón.	Csaby János, tisztartó, Marcaliban.
Kátay Gábor, gyógyszerész, Karczagon.	Nyiry József, polgármester, Szentesen.
Kiss Antal, cs. k. postakezelő, Kenderesen.	Kiss István, cs. k. postakezelő, Kis-Várdán.
Reketye Benjámin, reformatus kántor, Karczagon.	Orosz György, urod. kasznár, Sámsonon.
Hajnal Ábel, h. v. lelkész, Békésen.	Ambrus József, Nagy-Váradon.
Illés Tivadar, H. M. Vásárhelyen.	Gyöngyössy János, Makón.
Szomor Imre, H. M. Vásárhelyen.	Tiszely Ignác, postakezelő, Tornán.
Véghy Ferencz, ref. lelkész, Sziget Szt. Miklóson.	Fekete Julcsa k. a., Galanthán.
Julcsa és Lina testvérek, Pusztá-Ková-Gombos Gusztáv, Marcaliban. (csiban.)	Csefalvay Izabella urnő, Pozsonyban.
Bereczky Pál S., járásbíró, Hevesen.	Horváth Ignác, cs. k. járásbíró, Pápán.
Kretschy Károly, Székes-Fehérvárt.	Szabó András, polgármester, Mezőtúron.
Gola Sándor, Déván.	Cs. k. postahivatal, Kenderesen.
Berzsenyi Dénes, Magasiban.	Jetthlery József, M. Kövesden.
Herdlein György, Kalocsán.	Szegfű Mihály, plébános, Ózoran.
Fogarassy Gábor, Karczagon.	Ficzere János, jegyző, Pétervároson.
Schwarz Sámuel, ügyvéd, Debreczenben.	Ferencz Alajos, N. Kállón.
Emán József, Duna-Földváron.	Gulyás József, cs. k. posta-adm., N. Ká-Cs. k. postahivatal, Velenczén. (rolyban.)
Lőrincsik Mihály, Debreczenben.	Sóhalmy György, Tállyán.
Hankó Leo, Debreczenben.	Fárnek Dénes, ev. lelkész, N. Dömölkön.
Gathy Albert, Munkácsen.	Kálmán Károly, postamester, Füleken.
Hamauer Jenő, Tatában.	Takács Imre, ref. tanár, Pakson.
Bölesházy József, jegyző, Rozsnyón.	Sussik János, írnök, Moórott.
Tománóczy Ferencz, felügy. jegyző, De-rekegyházán.	Ferber Alajos, járásbíró írnök, Vácson.
Csató József, nevelő, B. Csabán.	Kiss János, káplán, Gyulakeszin.
Vilim János, Pesten.	Horváth Imre, plébános, Gogánfán.
Dombay Antal, Abonyban.	Eberhard Ign., postakezelő, Lepsényben.
Bogár Dániel, Mezőberényben.	Faragó József, Vácson.
Petrovics Helena asszony, Csákván.	Pap Gábor, Árácson.
Müller János, Simeghezen.	Erdélyi József, Kassán.
Petesd Antal, jegyző-segéd, Palotán.	Tanuló növendékek, Kun-Sz.-Mártonban.
Katona Antal, jegyző, Palotán.	Vekerle Nándor, Modoson.
Náray József, Pécsváradon.	D. T., Holdmező-Vásárhelyen.
Szalaci János, lelkész, Öcsényben.	Oláh Károly, tanár, Holdm.-Vásárhelyen.
Győrffy László, N. Kőrösön.	Donhoff Antal, Pécskán.
Donászy Lajos, cs. k. postakiadó, Jézon.	Elek Lajos, ügyvéd, Makón.
Aichmayer Ign., cs. k. postakezelő, Miskolc.	Regény W. Rudolf, Pécskán.
	Mendek János, Nyiregyházán.
	Cs. k. postahivatal, Miskolczon.
	Kajuch József, Andrásfalván.
	Modra Pál, orvos, Dunapatajon.

Heti naptár.

Hónapi és hetinapt.	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár	Nap kelet	Nap nyug.	Hold-negyedek
Márczius						
26 Vasárnap	A 4 Emanuel	A 4 Laetare	14 C 6 3. böjt	5 53	6 20	
27 Hétfő	Rupert	Rupert	15 Agapius	5 51	6 21	
28 Kedd	Sándor v.	Sándor	16 Sabín. vér.	5 49	6 23	Ujhold 28-án esti 6 óra 7 perczkor.
29 Szerda	Eustach	Eustach	17 Elek	5 47	6 24	
30 Csütörtök	Quirin	Quirin	18 Cyrill p.	5 45	6 26	
31 Péntek	Benjamin	Benjamin	19 Chyzaanth.	5 43	6 27	
Április						
1 Szombat	Hugó püspök	Hugó	20 János S.	5 41	6 29	

Bécsi börze márczius	Távirati közlés						
	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.
Státuskötelezvény 5%	84 $\frac{3}{4}$	—	—	83 $\frac{3}{4}$	82 $\frac{3}{8}$	81 $\frac{1}{2}$	81 $\frac{7}{8}$
dto. 4 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—
1834-ki sorsjegyek 100 fto	207 $\frac{1}{2}$	—	—	116 $\frac{1}{4}$	—	—	203
1839-ki 100 fto	117	—	—	—	114 $\frac{1}{4}$	113 $\frac{3}{8}$	114 $\frac{1}{8}$
Bankrészvény darabja	1209	—	—	1192	1180	1164	1159
Éjszaki vaspálya oszt.	2200	—	—	2170	2160	2156	2165
Dunagőzhajózási részvény	583	—	—	561 $\frac{1}{4}$	563	558	564
Augsburg	132 $\frac{3}{8}$	—	—	134 $\frac{3}{4}$	136	137	—
Hamburg 100 Bcotallérért	99 $\frac{1}{2}$	—	—	101 $\frac{1}{2}$	120 $\frac{1}{8}$	102 $\frac{1}{4}$	102
London 1 font sterlingért.	12.58	—	—	13.11	13.17	13.23	13.23
Páris 300 frankért	156 $\frac{3}{4}$	—	—	160	161 $\frac{1}{4}$	161 $\frac{1}{4}$	161 $\frac{1}{4}$
Cs. kir. arany	—	—	—	—	—	—	—
Ezüst	31	—	—	33	35	36	—
Dunavizallás márcz.	16. 9' 6" 9" 0 fől. 18. 9' 11" 9" 0 fől. 19. 9' 11" 9" 0 fől.						

Felelős szerkesztő: **Pákh Albert.**

Heckenast Gusztáv, pesti kiadó-könyvtárosnál jelent meg:

ÁLLATTAN.

Felsőbb iskolák számára készítette **Leunis János**,
hildesheimi tanár s több természettudományi társulatok tagja.

Magyarra fordította **Jancsó József**,
a magyar természettudományi társulat rendes tagja.

Első rész: Csontvázak állatok.

Számos közbenyomott fametszvényekkel. Nagy 8-rét, celinapíron.

Ára 1 forint 12 kr. p. p.

Haszonbéri hirdetés.

Sz. kir. Szegedváros birtokához tartozó ugynevezett kereseti, mintegy 1500 holdnyi a csorvai és zákányi dűlők közt fekvő puszta, folyó 1854-dik évi április 1-ő, 2-dik s 3-dik napján a városi számvevői hivatalban, a városi gazdasági választmány által tartandó közárverés útján egészben, vagy a körülményekhez képest apróbb részletekben is, a legtöbbet ígérőnek három egymást követő évre, jelesen 1854-dik évi május 5-kétől 1857-dik évi május 4-éig haszonbérbe adadni fogván, erre a haszonbérleti ohajtók olly megjegyzéssel, hogy a közelebbi szerződési feltételek a város számvevői hivatalában megtekinthetők, ezennel meghívattak.

Szegeden, márczius 13-án 1854.

(1-1) A városi tanács által.

Luczerna és stájer lóhermag,
utolsó termésű, legjutányosb áron kapható

Kunewalder testeéréknél,

(1-3) országúton, a pesti terménytárban.

2,000 darab rózsza,

240 a legujabb és legválogatottabb Rhemondant, Burbon és Thea fajokban, alulírtnál 1 lábtól 5 lábíg, száza 100 fajokban 50 pftért kapható.

Nagy akácfa-utca 37. sz. a Pesten.

Ezenkívül még 50 fajta a legujabb francia és belgái Rhemondant és Burbon Rózsza, 1 pftől 10 pftig darabja is kapható

Kerekes Ignác,
kertésznél.

(1-3)

Gőzhajózás a TISZÁN.

Zimonyból Szegedre: hetfőn és pénteken reggel.

Szegedről Zimonyba: szerdán és vasárnap reggel.

„ Szolnokba: kedden és szombaton a zimonyi gőzös megérkezte után.

Szolnokról Szegedre: vasárnap és csütörtökön a pesti reggeli vasutvonalat megérkezte után.

„ Tokajba és Sárospatakra: hetfőn és pénteken a pesti reggeli vasutvonalat megérkezte után.

„ Náményba: pénteken a pesti reggeli vasutvonalat megérkezte után.

Tokajból Szolnokra: szerdán és szombaton reggeli 3 órakor.

„ Náményra: vasárnap a szolnoki gőzös megérkezte után.

Sárospatakról Tokajba: kedden és pénteken délutáni 1 órakor.

Náményról Tokajba: csütörtökön délutáni 1 órakor.

Pest, márczius 20-kán 1854.

A magyarországi első cs. kir. szab. Duna-gőzhajózási társulat középponti ügyvivőse.

NAGYSZERŰ, Pesten még eddig soha nem létezett

FEHÉR-RUHATÁR

található a vácsi-utczában

az „Ypsilantihoz“ czimzett kereskedésben Pesten, ugyanis:

Férfi-ingek rumburgi vagy hollandi vászonból

2 ft. 45 kr., 3 ft., 3 ft. 30 kr., 4 ft., 4 ft. 30 kr., 5 ft., 5 ft. 30 kr., 6 ft., 6 ft. 30 kr., 7 ft., 8 ft., 9 ft., 10 ft., 12 forintjával.

Szines férfi-ingek 300 különféle mustrában

1 ft. 30 kr., 1 ft. 40 kr., 1 ft. 50 kr., 2 ft., 2 ft. 30 krajczárjával.

Sima női-ingek rumburgi vagy hollandi vászonból

2 ft., 2 ft. 30 kr., 3 ft., 3 ft. 30 kr., 4 ft., 5 forintjával.

Női-ingek schweitzli mellel és pásztákkal

(Streif), készítve rumburgi vagy hollandi vászonból 4 ft. 30 kr., 5 ft., 5 ft. 30 kr., 6 ft., 6 ft. 30 kr., 7 ft., 8 forintjával.

Tiszta és minden pamut-keveréstől ment vászonért kezesség vállaltatik.

A FALUSI ESTÉK

harmadik füzete megjelent.

Kéretnek a tisztelt ivtartók, hogy a mennyiben a különböző vidékekről magán-alkalmak találkoznak, azokat egyetem-utczai (4-ik ház szám) könyvnyomdánkba utasítani sziveskedjenek, s ekkép néha némely helyre sikerülend gyorsabb szállítást eszközölnünk, mint ha talán mi a megyei székvárosokba intézzük küldeményeinket, általában pedig megjegyezzük, hogy a mint hirdette volt a hová egyenesen nem, vagy nehezen szállíthatunk, azon esetben a megyei nagyobb városok könyvtárosai vagy könyvtőreihez ezimezzük az előfizetett példányokat, az ivtartó urak ezime alatt. Előfizetést az egész kiadásra még 2 bankó forintjával folyvást elvállalnak

Pest, márcziusban, 1854.

LANDERER és HECKENAST,
a „Falusi Esték“ kiadói.

Épen most jelent meg Heckenast Gusztávnál Pesten, és Edelmann Károly, pesti könyvtárosnál (váci-utczában 7. sz.), ugy mint minden hiteles könyvtárosnál kapható:

A Törökbirodalom Földabrosza

nagy alakban, szines nyomat. — Ára 40 krajczár pengő pénzben. (2-3)